

egy pont, amely a háromszög esúcsaitól egyenlő távolságra van. A háromszögnek ez ú. n. középpontját úgy szerkesztjük meg, hogy az oldalaknak felezőpontjukban merőlegeseket állítunk és ezek metszéspontját megkeressük“. Ebben teljesen igaza van. De mennyivel módszeresebb, teljesebb, a tanulók gondolkodását és cselekvését indítóbb az általa ajánlott út? „Ha tehát azt akarjuk, hogy meg is értsék, legalább öt önálló mondatban adjuk elő“ (az utolsó mondatot). „Külön mondjuk meg, hogy azt a bizonyos pontot a háromszög középpontjának nevezzük. Sőt mivel ez definíció, tehát fontos rész, lassan, hangsúlyozva meg is ismételjük. Még jobb, ha a diákok ismétlik el“. „Aztán így folytatjuk: „A megszerkesztést a következő módon végezzük“. Vagyis legalább egy mondatnál jelezzük, hogy az általános tárgyalásról a szerkesztésre térünk át“. „Az oldalak felezőpontjaiban merőlegeseket húzunk. Megkeressük ezek metszéspontját. Az így kapott metszéspont lesz a háromszög középpontja“. Ez tökéletesen ugyanaz a rossz menet bővebb szóval, mint az előbbi. Itt is a tanár beszél anélkül, hogy a már tanultak felidézésével a tanulókat a munkába bevonni megkísérelné.

A folyóirat kisebb közleményei között *Lauday Sándor* ismerteti az Egerben október 5–7-én tartott pedagógiai értekezlet előadásait. Az előadók közül Várkonyi Hildebrand, folyóiratunk kiváló és országos hírv munkatársának és Keller Aladár polgári iskolai igazgató, tanulmányi felügyelőnek nevét említjük meg. *Lemle Rezső* nagy alapoossággal foglalkozik „A németnyelvi tankönyvek művelődésrajzi olvasmányaival“ a középiskola III–VIII. osztályaiban.

Nevelésügyi Szemle 1939. évi 9–10. szám. *Imre Sándor* a visszaesetolt területek gimnáziumi tanárai részére a múlt nyáron tartott tanfolyamon elhangzott előadásának két órára terjedő gondolatmenetét ismerteti „*Múltunk és jelenünk a nevelésben*“ címen. Az első kérdés, vajjon a nevelés készíti elő a változásokat, vagy a nagy események módosítják a nevelést? Kizárólagosan egyik sem állítható. Gyakran úgy látszik, hogy inkább követi a nevelés az eseményeket, mert nagy szellemi mozgalomnak vezetői igyekeznek eszméikhez idomítani a nevelést. Az ilyen erőszakolt és elő nem készített változás épen ezért gyakran visszaesést mutat. A nevelés konzervatív jellegű, mert feladata a régi értékek megőrzése és továbbadása. De progresszív is, mert az állandó emelkedést szolgálja. A nevelés a jövő fejlődésébe való beavatkozás. A nevelés a múltban gyökerезik és a múlt tanulságainak érvényesülnie kell a nevelésben. Az adott viszonyok a nevelést meghatározzák és így a nevelésnek a jelen szükségletekhez alkalmazkodnia kell. A múlt és jelen egybeolvadása a növendékben önkéntelen, a nevelőben tudatos, bíráló és irányító. Az 1939. év háromféle generációt háromféle közeli múlttal hozott egy sorsközösségbe: 1. akiket a szétdarabolás kifejlett korban ért, 2. akiknek lelki kialakulása a 20 éves különállás alatt történt meg és 3. akik gyermekkorukat is a 20 év alatt élték. A történelmi múlt ismeretét és a külön eltöltött 20 év tanulságait közös értékre kell hozni, megfelelő tárgyilagossággal és jóakarattal. A nevelésnek a megértést kell szolgálnia. Ne szűnjön meg az az érzés, hogy a magyarság kisebbség abban az értelemben, hogy kis nemzet, amelynek kisebbségei vannak ismét. Adjunk kisebbségeinknek olyan

sorsot, amelyet más népek között élő magyar testvéreinknek kívántunk. A jóvő egységes, csendes kialakítása a nevelés feladata.

Mészöly Gedeon szép tanulmányban kimutatja, hogy Kölcsey Himnuszának ezek a sorai: „Bújt az üldözött s felé — Kard nyúlt barlangjában, — Szerle nézett s nem lelő — Honját a hazában“ nem a törökre, vagy tatárra vonatkozik. Az akkori elnyomatás, a cenzura kényszerítette Kölcseyt arra, hogy a kuruc korszak utáni elnyomatást, a bűjdösös korát ezekkel a szavakkal jellemezze.

Belle Ferenc tanulmánya „A zenepedagógia újabb szempontjai“ról szól. A zeneszerszám technikai kezelése, bármily virtuóz legyen is az, nem maga a művészi előadás. Minden mozdulatnak a lélek belsejéből kell fakadnia. Az élettani működések és törvények uralkodóak a művészi kifejezés terén is. A diszpozíciónak lelki és testi követelményei vannak. Ennek fejlesztése nem történhetik a technikai nehézségek kihangsúlyozásával. A lelki és testi diszpozíció megszerzéséért mindenkinek magának kell megküzdenie. Csak ezt követheti az öröm és az ebből fakadó akarat.

Kemény Gábor „Régiek mai szemmel“ című cikksorozatát Bessenyeivel folytatja. Méltatja irodalmi szerepét.

Aldobolyi Nagy Miklós „A házitanító“ szerepéről és a vele szemben felállított szülői követelményekről szól. A házitanító sorsa nehéz. Bár a szülők legdrágább kincsüket bízzák rá, megbecsülésben kevés része van.

Pozsonyi Zoltán az ipari oktatás célját és ezzel kapcsolatban az ipari oktatásnak a középiskolai oktatástól való eltérést tárgyalja.

Nyírszénásszky Béla rámutat arra a szabadságra, amelyet minden tanterv és utasítás nyújt a megkötöttség mellett.

Orsz. Középkisk. Tanáregyesületi Közlöny. A folyó tanévi 3. számban *Bihari Ferenc* az iskolai évkönyvek alapján ismerteti helyesen megválasztott szempontok szerint „Középkiskoláink életét a múlt évben“. Megállapítja, hogy a tanulók száma általában apadt. Egyes iskolákban ez az apadás nagymérvű, amelynek okát részben a zsidótörvényekben látja. A felvidéki iskolák általában nagyon népesek. A vasúton bejáró tanulók száma erősen csökkent, ami örvendetes jelenség. Örömmel állapítja meg, hogy az iskolákban a nagy időknek megfelelően a hazafias nevelés mindenütt önkéntes adományok útján nyilvánult meg, bár nézetünk szerint ott, ahol igen sok esomagy és igen nagy összegek szerepelnek, nem a tanulóban keltették fel a hazafias érzés lángjait, hanem a szülők zsebében. Jó célra ment, ne sajnáljuk! Kissé közönyös társadalmunkat ismerve szükségesnek tartjuk az enyhe kényszeret. Véleményünk szerint azonban az a felemlített eljárás, amely szerint az egyik gimnáziumban a nemzeti célokat szolgáló Repülő-alap javára ügygyűjtik össze a pénzt, hogy a fegyelem ellen vétő tanulóknak minden esetben 10 fillért kell büntetésül fizetnie (sőt ezt a tanár is megfizette, mikor óra alatt a ceruzáját leejtette), ellentmondásra vezet a tanulók lelkében büntetés és hazafias nevelés között. Ezt az összekapcsolást szerencsétlennek tartjuk. A szociális nevelés is szépen fejlődött az elmúlt évben. A szegedi városi gimnázium itt is szép munkával tűnik ki. A többi részletben is a középiskoláknak igen szép munkája domborodik ki. Kiemeljük még azt, hogy a tanári kar nevelő hatására a sümegi gimnázium tanulói karácsonyi aján-